

Zbigniew Łabno

Wezwanie do wzięcia udziału w sprawie a przerwa biegu przedawnienia

---

Palestra 10/11(107), 56-59

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

adw. dr Godlewski zaprosił przedstawicieli bułgarskiej adwokatury do złożenia wizyty w Polsce. Zaproszenie to zostało przyjęte. Termin wizyty kolegów bułgarskich zostanie ustalony. Przyjmiemy ich z tradycyjną polską gościnnością.

PROSZĘ O GŁOS

ZBIGNIEW ŁABNO

Wezwanie do wzięcia udziału w sprawie a przerwa biegu przedawnienia

I

Obowiązujący k.p.k. wprowadził w części obejmującej postępowanie procesowe instytucję wezwania do udziału w sprawie. Normują ją przepisy art. 194, 195 i 198 § 1 k.p.c.

Niezależnie od wezwania do udziału w sprawie nowa procedura cywilna utrzymała także instytucję przypozwania. Obie te zasady prawa procesowego znajdują zastosowanie obok siebie, choć trzeba podkreślić, że wezwanie do udziału w sprawie wywiera wpływ na przypozwanie.

Samo znaczenie omawianego wezwania w sprawach, których podstawą są spory wynikające ze stosunku pracy (a zwłaszcza o odszkodowanie z tytułu powstałych niedoborów), omówił dość wyczerpująco M. Piekarski („Praca i Zabezp. Społ.” nr 5, rok 1965). Na tle powołanego artykułu (jego recenzja ukazała się w „Nowym Prawie” nr 9, rok 1965) wysuwa się mogące budzić wątpliwości zagadnienie, czy oraz po upływie jakiego terminu następuje przerwa biegu przedawnienia roszczenia, co do którego sąd wzywa osobę trzecią, nie biorącą dotychczas udziału w procesie, do wzięcia udziału w sprawie.

Kwestią podmiotowej zmiany powództwa, a w związku z nią zagadnieniem przerwy biegu przedawnienia przy wezwaniu do udziału w sprawie zajął się W. Broniewicz (Podmiotowa zmiana powództwa, „Nowe Prawo” nr 1, rok 1966), przedstawiając to zagadnienie jako dyskusyjne.

II

1. Dla udzielenia odpowiedzi na postawione pytanie konieczne jest ustalenie najpierw charakteru procesowego wezwania do udziału w sprawie.

Różni się ono od przypozwania, z którym łączy je pozornie wprowadzenie do zawisłego sporu osoby trzeciej, stojącej dotychczas poza procesem. Celem przypozwania jest oznajmienie sporu (*litis denuntiatio*) osobie trzeciej dla zabezpieczenia się w ewentualnym przeciwko niej procesie regresowym przed zarzutem nie-

właściwego prowadzenia pierwszego procesu bądź też dla zabezpieczenia się w wypadku, gdy osoba trzecia mogłaby wystąpić z roszczeniem przeciwko osobie wiodącej spór i przypozywającej (art. 84 k.p.c.). Przypozwany może, lecz nie musi przystąpić do sprawy. Przypozwany nie jest stroną procesu, nie będąc jego podmiotem, i dlatego wydany w sprawie wyrok w żadnym razie go nie obejmuje.

Sytuacja powyższa ulega zmianie jedynie wówczas, gdy przypozwany, uwzględniając obowiązujące w tej mierze normy proceduralne, wstępuje w miejsce strony. Jeżeli przypozwany zgłasza interwencję uboczną, a nie zachodzi współuczestnictwo konieczne, to przypozwanie nie przerywa biegu przedawnienia, gdyż nie spełnia warunków przewidzianych w art. 123 § 1 k.c. (vide artykuł M. Jędrzejewskiej, ogł. w PUG-u nr 3, rok 1966). Przypozwanie bowiem nie jest czynnością przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia (vide cytowany art. M. Piekarskiego).

Powyższe stanowisko, reprezentowane w okresie obowiązywania dawnego k.p.c., znajdowało uzasadnienie przy zestawieniu § 1 i 2 art. VI przepisów wprowadzających k.p.c. oraz art. 111 pkt 2 uchylonych p.o.p.c. Brak przeniesienia treści omawianego art. VI do norm proceduralnych obecnie obowiązujących należy uznać za zrozumiałą wobec treści art. 123 § 1 k.c., który zwięził treść art. 111 pkt 2 p.o.p.c.

2. Odmierna sytuacja zachodzi przy wezwaniu do udziału w sprawie.

Osoba wezwana przez sąd — bądź z urzędu, gdy zachodzą przesłanki wymienione w § 4 art. 194 k.d.c., bądź na wniosek jednej ze stron dotychczasowych — wchodzi do procesu i staje się pozwanym obok dotychczasowego pozwanego albo też wstępuje w jego miejsce.

Zachodzi więc tu zasadnicza różnica z przypozowaniem. Wezwany bowiem do udziału w sprawie nie ma żadnego wpływu na fakt wezwania, gdy tymczasem zgłoszenie interwencji przez przypozwanego uzależnione jest — z wyłączeniem wypadku współuczestnictwa koniecznego — przede wszystkim od woli przypozwanego, a dopiero w dalszej kolejności od ewentualnej opozycji stron.

Artykuł 198 § 1 k.p.c. stwierdza wyraźnie, że wezwanie do wzięcia udziału w sprawie zastępuje pozwanie.

Należy więc uznać za oczywiste, że wezwanie stanowi czynność, o której mówi art. 123 § 1 k.c., tzn. taką czynność, która zmierza bezpośrednio do dochodzenia roszczenia. A zatem na pytanie, czy wezwanie do udziału w sprawie przerywa bieg przedawnienia, trzeba odpowiedzieć twierdząco.

III

1. Realizacja wezwania do udziału w sprawie obejmuje w zasadzie trzy czynności procesowe:

- a) wystąpienie z wnioskiem o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie przez jedną ze stron dotychczasowych. Skutki tej czynności będą biec oczywiście od chwili złożenia odpowiedniego pisma procesowego w urzędzie pocztowym lub bezpośrednio w sądzie albo od chwili zgłoszenia wniosku w tym względzie do protokołu sądowego. Wymieniona czynność nie będzie miała miejsca, jeżeli wezwanie do wzięcia udziału w sprawie nastąpi z urzędu przez sąd w razie spełnienia się przesłanek wymienionych w art. 194 § 4 lub art. 464 k.p.c.;
- b) postanowienie sądu o wezwaniu do udziału w sprawie, jeżeli wezwanie następuje z urzędu. Wydanie postanowienia przez sąd w tej kwestii należy uznać

za czynność bezwzględnie obligatoryjną, postanowienie to jest niezaskarżalne w trybie zażaleniovym (vide cytowany artykuł W. Broniewicza);
c) doręczenie wezwania osobie wezwanej.

2. Przepisy proceduralne nie zawierają normy, która by w sposób oczywisty — *expressis verbis* — wskazywała początek przerwy biegu przedawnienia.

Art. 198 § 2 k.p.c. dotyczy wyłącznie zawiadomienia o toczącym się procesie osoby, która ma przystąpić do sporu w charakterze powoda. Nie można więc przepisu tego rozciągać *per analogiam* na instytucję wezwania choćby z tej przyczyny, że wejście do sporu nowopozwanego nie jest uzależnione od jego woli i decyzji. Stąd też odrębność czynności wstąpienia do sporu w roli powoda — niezależnie od uprzedniej czynności sądu zawiadomienia o toczącym się procesie.

Należy też wyłączyć chwilę pozwania, które spowodowało zawiśnięcie całego procesu, ponieważ spór nie był początkowo wytoczony przeciwko wezwanemu (wyłącznie lub również, co zależy od tego, czy wezwany wejdzie w miejsce dotychczasowego pozwanego, czy też będzie pozwanym obok niego), art. zaś 198 § 1 k.p.c. wyraźnie stwierdza, że dopiero dokonane przez sąd wezwanie do wzięcia udziału w sprawie zastępuje pozwanie.

Pozostaje zatem do rozważenia, z którą spośród czynności procesowych stanowiących realizację wezwania do wzięcia udziału w sprawie można i należy łączyć początek przerwy biegu przedawnienia.

Samo wezwanie sądu zastępuje pozwanie, które wywiera skutki prawnomaterialne i procesowe niezależnie od woli wezwanego.

Wezwanie do udziału w sprawie służy sanacji braku legitymacji biernej całkowitej (art. 194 § 1 k.p.c.) lub częściowej (art. 194 § 3 i 195 k.p.c. — współuczestnictwo konieczne).

W pierwszym wypadku (art. 194 § 1 k.p.c.) sąd jest obligatoryjnie związany wnioskiem jednej z dotychczasowych stron i nie może tego wniosku nie uwzględnić. Wynika to z brzmienia cytowanego art. 194 § 1 k.p.c., w którym wyraźnie mówi się o tym, że sąd „wezwie tę osobę do wzięcia udziału w sprawie”.

W razie zaś braku częściowej legitymacji biernej (art. 194 § 3 k.p.c.) sąd może wniosku powoda nie uwzględnić. Wskazuje na to sformułowanie przepisu, w którym czytamy, że sąd „może wezwać te osoby (...)”.

Jeśliby przyjąć — w ramach interpretacji — że ustawowy termin „może” równoznaczny jest z obowiązkiem dokonania przewidzianej czynności, gdy zachodzą określone prawem przesłanki, to sąd ma w takiej sytuacji uprawnienia i możliwość swobodnej oceny okoliczności, a co zatem idzie — wydania takiego postanowienia, jakie uzna za słuszne, a więc także nie uwzględniającego wniosku o wezwanie, do wzięcia udziału w sprawie.

Podkreślić należy, że szczególne uprawnienia i obowiązki sądu wynikające z art. 195 § 1 k.p.c., dotyczące braku legitymacji biernej częściowej, gdy zachodzi przy tym współuczestnictwo konieczne — nie pozostają w sprzeczności z powyższymi wywodami dotyczącymi art. 194 § 3 k.p.c.

Tak więc w interesującej nas kwestii uprawnienia sądu, gdy zachodzą przesłanki z art. 194 § 3 k.p.c., są szersze w porównaniu z art. 194 § 1 k.p.c., skoro w tym wypadku sąd może nie uwzględnić wniosku powoda.

Wydaje się — zwłaszcza ze względu na konieczność precyzji i jasności przepisów — że termin początku biegu przedawnienia roszczenia powinien być jednoli-

ty, tj. wspólny zarówno wtedy, gdy zachodzi całkowity brak legitymacji biernej, jak i wtedy, gdy zachodzi częściowy brak tej legitymacji. Nie może więc być tym terminem chwila zgłoszenia wniosku o wezwanie przez stronę dotychczasową, skoro w razie braku legitymacji biernej częściowej (art. 194 § 3 k.p.c.) wniosek powoda jest jedynie propozycją i może nie być przez sąd uwzględniony.

3. Kryterium rozwiązania zagadnienia trzeba szukać w przepisach normujących skutki wniesienia (a więc nie doręczenia) pozwu.

Zgodnie z powołanym art. 123 § 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa każda czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia (oczywiście w rozważaniach niniejszych chodzi o postępowanie toczące się przed sądem). Za taką czynność zarówno doktryna (W. Siedlecki: *Zarys postępowania cywilnego*, PWN, wyd. III), jak i orzecznictwo (orzeczenie SN C 2536/52 — OSN 4/53/115; orzecznictwo z okresu obowiązywania przepisów bez zmian merytorycznych) uznają utrzymanie w tym przedmiocie przepisów bez zmian merytorycznych) uznają wniesienie pozwu. Złożenie go na poczęcie jest oczywiście chwilą wniesienia. Należy zatem ustalić, z jaką chwilą wezwanie do wzięcia udziału w sprawie uznać trzeba za dokonane w tym sensie, że pozwanie osoby trzeciej staje się faktem.

Gdyby zająć stanowisko, że początek przerwy biegu przedawnienia następuje z datą doręczenia osobie wezwania do wzięcia udziału w sprawie, to stałoby to w sprzeczności z zasadą, że skutki pozwania, gdy chodzi o przerwę biegu przedawnienia, następują z chwilą wniesienia, a nie doręczenia pozwu.

Wydaje się więc, że jedynym rozwiązaniem postawionego problemu jest stwierdzenie, iż przerwa biegu przedawnienia w stosunku do osoby wezwanej do wzięcia udziału w sprawie następuje z chwilą wydania przez sąd postanowienia o wezwaniu. Przy takim rozwiązaniu zagadnienia początek przerwy biegu przedawnienia nastąpi z chwilą, gdy wezwanie do wzięcia udziału w sprawie staje się pozwem.

Dodać jeszcze należy, że początek przerwy biegu przedawnienia nastąpi z tą chwilą dla obu wypadków przewidzianych w art. 194 k.p.c. Będzie więc dotyczyć zarówno spraw, w których wezwanie do wzięcia udziału w sprawie nastąpić ma na wniosek jednej z dotychczasowych stron procesu, jak i spraw, w których może tego dokonać z urzędu sąd na podstawie art. 194 § 4 bądź art. 464 k.p.c.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

1

PYTANIE:

Czy adwokatom-członkom zespołu adwokackiego znajdującego się w miejscowości A należy się zwrot kosztów przejazdu, noclegów i diet w razie wyjazdu do miejscowości, w której zespół adwokacki w A otrzymał lokal po byłym zespole adwokackim w B i w którym to lokalu członkowie zespołu adwokackiego położonego w miejscowości A pełnią dyżury?